

ΑΥΤΟ ΤΟ

ΒΙΒΛΙΟ

ΘΑ ΣΕ
ΚΑΝΕΙ

Δημιούργησε
τα δικά σου
αριστουργήματα
εμπνευσμένα από
25 καταπληκτικούς
καλλιτέχνες

ΚΑΛΙΤΕΧΝΗ

Κείμενο
Ρουθ Μίλλινγκτον

Εικονογράφηση
Έλλεν Σάρρεϋ

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΑΥΤΟ ΤΟ

ΒΙΒΛΙΟ

ΘΑ ΣΕ

ΚΑΝΕΙ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΗ

Κείμενο
Ρουθ Μίλλινγκτον

Μετάφραση: Μυρτιά Νικολακοπούλου

Εικονογράφηση
Έλλεν Σάρρεϊ

Για τους Φρέντι και Κλέο – συνεχίστε
να δημιουργείτε!

P. M.

Για τον μπαμπά – Σ' ευχαριστώ
που με έκανες καλλιτέχνηδα.

E. S.

Εκδόσεις Πατάκη – Βιβλία γνώσεων και δραστηριοτήτων
Ρουθ Μίλλινγκτον: Έλεν Σέρρεϊ, Αυτό το βιβλίο θα σε κάνει καλλιτέχνη
Ruth Millington, Ellen Surrey, *This Book Will Make You an Artist*

Μετάφραση: Μυριέλα Νυκόκοκοτσόου
Διορθώσεις: Αντινίκη Γουναροπούλου
Υπεύθυνη έκδοσης: Υβόνη Καρόδη
DTP: Νίκη Αντωνοκοτσόου

Copyright © για το κείμενο Ruth Millington 2024

Copyright © για την εικονογράφηση Ellen Surrey 2024

Copyright © για τη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), 2023

Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα από Nosy Crow Ltd., 2024

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Απρίλιος 2024

KET E961 KE 02/2024 ISBN 978-618-07-0713-7

All rights reserved.

Τυπώθηκε στην Κίνα

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ: 210 36 50 000, 210 52 05 600, 801100, 2665 - FAX: 210 36 50 069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ, ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ: 210 38 31 078
www.patakis.gr - e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	4-11
Κάνε τέχνη με αποτυπώματα των χεριών όπως οι ΣΦΡΑΦΟΙ ΤΩΝ ΣΠΗΛΙΩΝ	12-13
Φτιάξε ένα ψηφιδωτό όπως οι ΑΡΧΑΙΟΙ ΡΩΜΑΙΟΙ	14-15
Μέτρησε τις αναλογίες σου όπως ο ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ	16-17
Ζωγράφισε μια αυτοπροσωπογραφία όπως η ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ ΤΖΕΝΤΙΛΕΣΚΙ	18-19
Κάνε εκτυπώσεις σε σκληρές επιφάνειες όπως ο ΚΑΤΣΟΥΣΙΚΑ ΧΟΚΟΥΣΑΪ	20-21
Φτιάξε μια σκιογραφία όπως ο ΜΟΟΥΣΕΣ ΟΥΙΛΙΑΜΣ	22-23
Ζωγράφισε στο ύπαιθρο όπως ο ΚΛΟΝΤ ΜΟΝΕ	24-25
Ζωγράφισε με κουκκίδες όπως ο ΣΟΡΖ ΣΕΡΑ	26-27
Ζωγράφισε μια νεκρή φύση όπως ο ΒΙΝΣΕΝΤ ΒΑΝ ΓΚΟΓΚ	28-29
Κάνε χαρτοκοπτική όπως ο ΑΝΡΙ ΜΑΤΙΣ	30-31
Δημιούργησε ένα κυβιστικό κολλάζ όπως ο ΠΑΜΠΛΟ ΠΙΚΑΣΣΟ	32-33
Ζωγράφισε ένα αφηρημένο έργο με κίνηση όπως η ΧΙΛΜΑ ΑΦ ΚΛΙΝΤ	34-35
Γίνε σα-ρεαλιστής όπως ο ΣΑΛΒΑΔΟΡ ΝΤΑΛΙ	36-37
Στόλισε τα μαλλιά σου με λουλούδια όπως η ΦΡΙΝΤΑ ΚΑΛΟ	38-39
Δώσε παράσταση με ένα ποίημα όπως ο ΟΥΓΚΟ ΜΠΑΛ	40-41
Σμίλεψε ένα γλυπτό όπως η ΜΠΑΡΜΠΑΡΑ ΧΕΠΟΥΓΟΥΡΘ	42-43
Ζωγράφισε σάζοντας χρώμα όπως η ΤΖΑΝΕΤ ΣΟΜΠΕΛ	44-45
Κάνε εκτυπώσεις ποπ αρτ όπως ο ΑΝΤΥ ΓΟΥΡΧΟΛ	46-47
Σχεδίασε μια ορθοακμιατή όπως η ΜΠΡΙΤΖΕΤ ΡΙΛΕΪ	48-49
Φτιάξε ένα στέμμα όπως ο ΖΑΝ-ΜΙΣΣΕΛ ΜΠΑΣΚΙΑ	50-51
Τύλιξε ένα γλυπτό με νήματα όπως η ΤΣΟΥΝΤΙΘ ΣΚΟΤ	52-53
Ζωγράφισε καλύπτοντας με κερύ όπως η ΕΜΙΛΥ ΚΕΪΜ ΝΟΓΟΥΟΡΙ	54-55
Γίνε αβρατος όπως ο ΛΙΟΥ ΜΠΟΛΙΝ	56- 57
Φτιάξε μια πουά κοκόθρα όπως η ΓΙΑΓΙΟΪ ΚΟΥΣΑΜΑ	58-59
Φτιάξε μια τοιχογραφία όπως η ΕΣΤΕΡ ΜΑΧΛΑΝΓΚΟΥ	60-61
Γλωσσάρι	62-63
Σχετικά με τη συγγραφέα και την εικονογράφο	64
Ευχαριστίες	64

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΘΑ ΣΕ ΚΑΝΕΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ! ΝΑΙ, ΕΞΕΝΑ!

Όπως θα γυρνάς τις σελίδες αυτού του βιβλίου, θα γνωρίσεις καλλιτέχνες του χθες και του σήμερα από όλο τον κόσμο. Ανακάλυψε ζωγράφους, περφόρμερ, γλύπτες, χειροτέχνες και ψηφιδογράφους – όλοι τους δημιουργοί εκτιμητικών έργων.

Αλλά πώς και γιατί έφτιαξαν τεράστιες τοιχογραφίες και γλυπτά από πέτρα, περίτεχνα ψηφιδωτά και πίνακες με χιλιάδες μικροσκοπικές κουκκίδες; Ερωτήματα όπως αυτά, και η αναζήτηση των απαντήσεων, συνιστούν την ιστορία της τέχνης – η οποία όχι μόνο σε συναρπάζει όταν την εξερευνάς, αλλά σου δίνει και πολλές ιδέες για να κάνεις τη δική σου τέχνη.

Θα ανακαλύψεις τι ενέπνευσε κάθε είδους εικαστικό καλλιτέχνη. Κάποιοι θέλησαν να ζωγραφίσουν πορτρέτα σημαντικών ανθρώπων που συνάντησαν, ενώ σε άλλους άρεσε να ζωγραφίζουν τοπία με αγριολούλουδα ή όμορφες παραλίες. Κάποιοι εμπνεύστηκαν τους πίνακές τους από τις συναρπαστικές πρωτεύουσες όπου έζησαν – Λονδίνο, Παρίσι, Πεκίνο –, ενώ άλλοι αποτύπωσαν τα περίεργα όνειρά τους για να συνθέσουν τους δικούς τους μαγικούς κόσμους. Όλοι οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούν τη φαντασία τους.

Πολλοί σημαντικοί ζωγράφοι και γλύπτες έχουν εμπνευστεί και από την ιστορία της τέχνης. Ο Πάμπλο Πικάσο είπε κάποτε ότι του άρεσε να «κλέβει» ιδέες από άλλους καλλιτέχνες. Έτσι, μπορείς κι εσύ να κλέψεις όποια ιδέα θέλεις από το βιβλίο αυτό...

Σε λίγο θα μάθεις τα μυστικά για να δημιουργείς πραγματική τέχνη με διαφορετικές τεχνικές. Ίσως έχεις δοκιμάσει ορισμένες από αυτές στο παρελθόν, όπως το σχέδιο και τη ζωγραφική, αλλά υπάρχουν και κάποιες εντελώς καινούριες, που θα τις δοκιμάσεις για πρώτη φορά. Οι άνθρωποι έχουν κάνει τέχνη με πολύ διαφορετικούς τρόπους – π.χ. έχουν ζωγραφίσει χορεύοντας και έχουν τυλίξει με σπάγκο καρτοσάκια για ψώνια!

Θα ανακαλύψεις επίσης διαφορετικές τεχνοτροπίες, δηλαδή διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους έχουν δημιουργηθεί τα έργα τέχνης. Ορισμένοι καλλιτέχνες διαμόρφωσαν τη δική τους τεχνοτροπία, ενώ άλλοι δούλεψαν σε ομάδες και εντάχθηκαν σε κινήματα για να δημιουργήσουν μια τεχνοτροπία κοινή. Η τέχνη μπορεί να είναι μεγάλη ή μικρή κλίμακας, μοντέρνα ή παραδοσιακή, αφηρημένη ή ρεαλιστική. Κάποιες από τις λέξεις αυτές ίσως σου είναι άγνωστες, αλλά αυτό το βιβλίο ήρθε για να σου μάθει τους όρους και τη γλώσσα των καλλιτεχνών!

Το πιο σημαντικό είναι ότι αυτό το βιβλίο θα σου επιτρέψει να μάθεις για την τέχνη μέσα από τη δημιουργία της! Αφού γνωρίσεις κάθε καλλιτέχνη εν ώρα εργασίας, θα μπορείς μετά να χρησιμοποιήσεις τις συμβουλές και τις τεχνικές του. Θα ζωγραφίσεις μια κεκρή φρούη όπως ο Βαν Γκογκ, θα σμιλέψεις ένα γλυπτό όπως η Χέιγουορθ, θα φτιάξεις ένα στέμμο όπως ο Μπασκιά και πολλά, πολλά άλλα.

**Σειρά σου τώρα!
Εμπνεύσου από το βιβλίο
και γίνε καλλιτέχνης...**

ΞΕΚΙΝΩΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΕΛΙΕ ΣΟΥ

Οι εικαστικοί καλλιτέχνες ανέκαθεν δούλευαν παντού – στην άνεση του υπνοδωματίου τους ή σε κάποια φουρτουνασμένη ακτή. Σε αυτό το βιβλίο θα βρεις τη Φρίντα Κάλο να φτιάχνει αυτοπροσωπογραφίες από το κρεβάτι της στο Μεξικό και τον Κλοντ Μονέ να ζωγραφίζει στον αχανή και γεμάτο με τεράστια νούφαρα κήπο του στη Γαλλία.

Ανά τους αιώνες, πολλοί καλλιτέχνες εργάστηκαν σε ένα ιδιαίτερο μέρος που ονομάζουμε «ατελιέ» ή «εργαστήριο» ή «στούντιο». Εκεί ο καλλιτέχνης μπορεί να πειραματιστεί μόνος του ή να συνεργαστεί με άλλους.

Οι καλλιτέχνες σκισάρουν σε μικρά σημειωματάρια, ζωγραφίζουν σε τεράστια τελάρα που κρέμονται στον τοίχο ή σμιλεύουν γλυπτά που στέκονται στο πάτωμα. Κάποιες φορές κρατούν τα έργα τους κρυμμένα στο ατελιέ τους μέχρι να αισιουρευτούν ότι είναι έτοιμα για να τα παρουσιάσουν στο κοινό. Το ατελιέ είναι ο χώρος όπου δημιουργείται η τέχνη, γι' αυτό οποιοδήποτε μέρος μπορεί να μετατραπεί σε ατελιέ.

Εκεί, ο καλλιτέχνης συνήθως φρυάει τα εργαλεία και τα υλικά του, όπως και αντικείμενα που τον εμπνέουν – φρούτα και βόζο με λουλούδια, διακοσμητικές μούσες, βαζάκια με χρώματα και κοπετρά ψαλίδια. Τι άλλο πιο τεύεις ότι μπορεί να φρυάει στο ατελιέ του ένας καλλιτέχνης;

ΕΞΑΣΚΗΣΗ, ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ

Εάν θέλεις να γίνεις καλλιτέχνης, θα πρέπει να εξασκηθείς, να εξασκηθείς και να... εξασκηθείς! Αλλά μην ανησυχείς, έχει πλάνο! Εάν αθλείσαι ή παίζεις κάποιο μουσικό όργανο, τότε ξέρεις ότι η εξάσκηση είναι απαραίτητη για να βελτιωθούν. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με την τέχνη: όσο περισσότερο εξασκείς τις καλλιτεχνικές σου δεξιότητες, τόσο καλύτερος καλλιτέχνης θα γίνεις.

Προθέρμανση!

Είναι καλή ιδέα να προετοιμάζοσαι προτού αρχίσεις να κάνεις τέχνη. Ακριβώς όπως ένας μουσικός παίζει πρώτα μια κλίμακα για να ζεσταθεί και μετά ερμηνεύει ένα ολόκληρο τραγούδι ή ένα, ισοσυμφωνική κάνει διευκύνσεις, προτού μπει στον αγώνα, έτσι και οι καλλιτέχνες πρέπει να προετοιμάζονται. Όταν είσαι στο στάδιο της προετοιμασίας, δε χρειάζεται να ξέρεις πώς θα μοιάζει το έργο σου. Αντίθετα, θα είναι ωραίο να εκπλήξεις τον εαυτό σου!

Σειρά σου τώρα!

Με ένα στυλό, κραγιόν ή μαλόβι, ξεκίνησε από τη μέση του χαρτιού και κάνε μια μικρή κουκκίδα. Τώρα κάνε τη μια βόλτα χωρίς να σηκώσεις το χέρι σου από το χαρτί. Θέλεις να κάνεις κάθετα ή οριζόντια ζιγκ-ζαγκ, να στριφουρίζεις ή να κάνεις κύκλους με τη γραμμή σου; Από σένα εξαρτάται! Γέμισε τη σελίδα με τη γραμμή σου, αφήνοντας ελεύθερο όσο χώρο θέλεις με το συνεχόμενο γραμμικό σου σχέδιο.

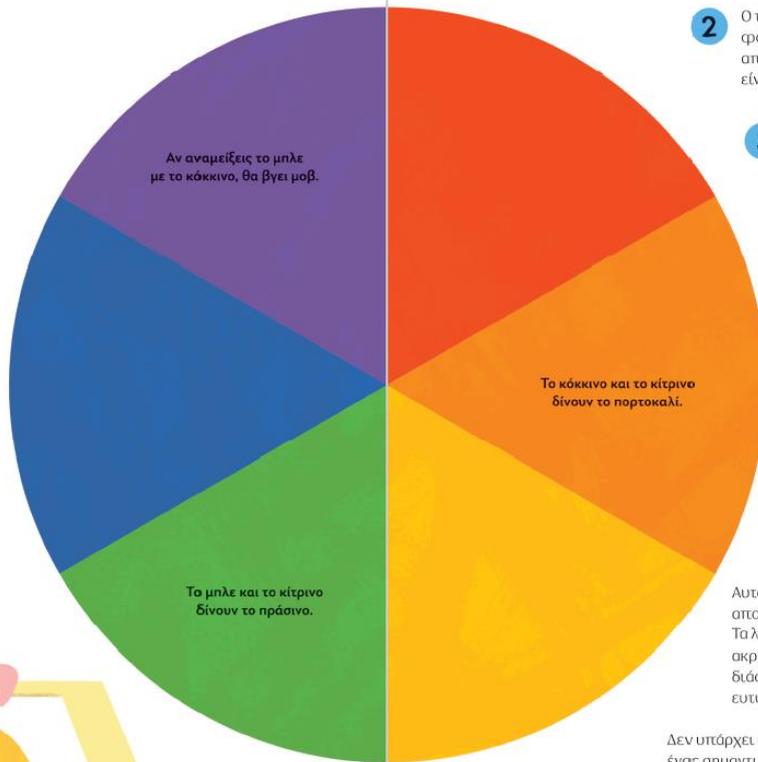
Ο ΤΡΟΧΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Οι καλλιτέχνες συχνά χρησιμοποιούν τον τροχό των χρωμάτων, που τους βοηθά να οργανώσουν τα χρώματά τους. Υπάρχουν έξι χρώματα σε αυτόν τον τροχό –κόκκινο, πορτοκαλί, κίτρινο, πράσινο, μπλε και μοβ– και χωρίζεται σε (σε μέρη, όπως η πίτσα. Τρία μέρη είναι βαμμένα με τα βασικά χρώματα: κόκκινο, κίτρινο και μπλε. Δεν μπορείς να φτιάξεις κανένα από αυτά αναμειγνύοντας άλλα μεταξύ τους.

Όταν όμως αναμείξεις δύο βασικά χρώματα, μπορείς να δημιουργήσεις ένα παράγωγο χρώμα: πορτοκαλί, πράσινο ή μοβ. Στην πράξη, ο τροχός των χρωμάτων σου δείχνει ποια χρώματα πρέπει να αναμείξεις για να δημιουργήσεις καθένα από τα παράγωγα χρώματα. Ρίξε μια ματιά στον τροχό και θα δεις ότι τα παράγωγα χρώματα βρίσκονται ανάμεσα στα δύο βασικά που τα αποτελούν.

1 Σειρά σου τώρα!

Δοκίμασε να φτιάξεις μοβ, πράσινο και πορτοκαλί! Θα χρειαστείς λίγο χαρτί, μια παλέτα, ένα πινέλο, τέμπλες και ένα δοχείο με νερό.

2

Ο τροχός των χρωμάτων σου δείχνει επίσης ποια χρώματα φαίνονται όμορφα το ένα δίπλα στο άλλο. Διάλεξε ένα χρώμα από τον τροχό και δες ποιο βρίσκεται ακριβώς απέναντί του – είναι το συμπληρωματικό του χρώμα.

3

Διάλεξε διαφορετικά ζεύγη χρωμάτων και ζωγράφισε στο χαρτί μικρά ορθογώνια, δίπλα δίπλα, με αυτά τα χρώματα. Θα καταλάβεις ποια είναι συμπληρωματικά, επειδή αναδεικνύουν το ένα το άλλο.

4

Πειραμάσου προσθέτοντας περισσότερο νερό στο χρώμα σου. Διάλεξε ένα μόνο χρώμα και φτιάξε μια σειρά με ορθογώνια. Καθώς ζωγραφίζεις κάθε ορθογώνιο, πρόσθετε κάθε φορά λίγο περισσότερο νερό στο χρώμα σου, ανακατεύοντάς το πρώτα στην παλέτα. Πώς αλλάζει το χρώμα;

Είμαι καλλιτέχνης σημαίνει πειραματίζομαι – με διάφορα χρώματα, με κουκκίδες, με γραμμές, με νερό και με πολλά άλλα υλικά.

Αυτό το βιβλίο θα σου δώσει ιδέες για να αποφασίσεις τι θέλεις να φτιάξεις και πώς. Τα λάθη δεν πειράζουν καθόλου – για την ακρίβεια, είναι σημαντικά! Μερικά από τα πιο διάσημα αριστουργήματα ήταν αποτέλεσμα ευτυχών ατυχημάτων!

Δεν υπάρχει σωστό ή λάθος στην τέχνη. Όμως υπάρχει ένας σημαντικός κανόνας: συνέχισε να δημιουργείς!

Κάνε τέχνη με αποτυπώματα των χεριών όπως οι ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΤΩΝ ΣΠΗΛΑΙΩΝ

Οι ΣΠΗΛΑΙΟΓΡΑΦΙΕΣ είναι από τα αρχαιότερα έργα τέχνης στον κόσμο. Φτιάχτηκαν πριν από πολλές χιλιάδες χρόνια και έχουν ανακαλυφθεί σε τοιχώματα και οροφές σπηλαίων σε πολλές χώρες, από τη Γαλλία και την Ισπανία μέχρι την Ινδονησία. Οι περισσότερες από αυτές τις αρχαίες ζωγραφιές απεικονίζουν ανθρώπους και ζώα, όμως σε κάποιες φαίνονται ακόμα και τα αποτυπώματα των χεριών που τις φιλοτέχνησαν πριν από 40.000 χρόνια!

Στην προϊστορική εποχή, οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν πέτρες και οστά για να κυνηγούν ζώα και να συλλέγουν τροφή για να φάνε. Τα ίδια εργαλεία χρησιμοποιούσαν και για να κάνουν τέχνη στις βραχώδεις επιφάνειες των σπηλαίων όπου ζούσαν.

Συχνά ζωγράφιζαν εικόνες των ζώων που κυνηγούσαν, όπως ταύρους, ελάφια, ρινόκερους και μαλλιάρια μαμούθ!

Για να φτιάξουν αποτυπώματα, οι άνθρωποι πίεζαν τα χέρια τους πάνω στον βράχο, άνοιγαν τα δάχτυλά τους και έβρασαν περμετρικά, βουτούσαν, επίσης, τα χέρια τους σε μπογιά και έπειτα τα πίεζαν στον τοίχο. Είναι σαν να έλεγαν «Εγώ ήμουν εδώ».

Μπορούμε να υπολογίσουμε την ηλικία των ανθρώπων που έκαναν αυτά τα έργα από το μέγεθος των χεριών τους – φριεμένα ήταν παιδιά και είχαν πολύ μικρά χέρια. Οι ζωγράφοι βουτούσαν επίσης στο χρώμα τα δάχτυλά τους, για να ζωγραφίσουν με αυτά κουκκίδες και γραμμές στα τοιχώματα των σπηλαίων.

Η μπογιά παρασκευαζόταν από αλεσμένες πέτρες, μούρα, ακόμα και από αίμα ζώων.

Αυτό σημαίνει ότι διέθεταν λίγα μόνο χρώματα, μεταξύ αυτών το κόκκινο και το μαύρο.

ΣΕΙΡΑ ΣΟΥ ΤΩΡΑ!

- 1 Προετοίμασε τα αρχαία σου χρώματα. Για κάθε χρώμα πάρε ένα μικρό κύπελλο με άσπρη μπογιά και πρόσθεσε λίγες κουταλιές του γλυκού από ένα έντονο σε χρώμα μπαχαρικό, π.χ. κουρκουμά, κανέλα ή κόκκινο. Πρόσθεσε λίγες σταθλές νερό και ρίξε το σε ένα χάρτινο πιάτο.

Τι θα χρειαστείς:

- Μπαχαρικά από το ντουλάπι της κουζίνας σου, π.χ. κουρκουμά, κίμιν, κανέλα
- Άσπρη μπογιά
- Νερό
- Ένα κάρτινο πιάτο
- Εφημερίδα (για να προστατέψεις τον τοίχο)
- Καφέ χαρτί
- Και, το πιο σημαντικό, τα χέρια σου!

- 2 Κάλυψε έναν τοίχο στο σπίτι ή στον κήπο σου με εφημερίδα, κολλώντας τη καλά με ταινία. Έπειτα κολλήσε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί στη μέση της εφημερίδας.

- 3 Ακοίμησε την παλάμη του ενός χεριού στο πρώτο χρώμα και πίεσέ την πάνω στο χαρτί του τοίχου. Επανάλαβέ το αρκετές φορές σε διαφορετικά σημεία, χρησιμοποιώντας όλα τα χρώματα που έχεις φτιάξει. Πρόσθεσε όσα αποτυπώματα χεριών θέλεις.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ: Μπορείς να χρησιμοποιήσεις από ελεύρους και συγγενείς να φτιάξουν κι αυτά αποτυπώματα χεριών, ώστε να έχεις ποικιλία από σχήματα και μεγέθη.

ΒΑΝ ΓΚΟΓΚ • ΚΑΛΟ
ΠΙΚΑΣΣΟ • ΜΟΝΕ • ΧΟΚΟΥΣΑΪ
ΜΠΑΣΚΙΑ • ΓΟΤΟΡΧΟΛ
ΚΟΥΣΑΜΑ • ΚΑΙ ΠΟΛΛΟΙ ΑΛΛΟΙ!

Εμπνεύσου από πρωτοποριακούς
καλλιτέχνες από όλο τον κόσμο
και δοκίμασε τις εκπληκτικές
τους τεχνικές στο σπίτι, με 25
διασκεδαστικές δραστηριότητες
που σε οδηγούν βήμα βήμα στο
τελικό αποτέλεσμα.

Γεμάτο ευφάνταστες ιδέες για κάθε
είδους δημιουργική χειροτεχνία, αυτό
το βιβλίο θα σε κάνει καλλιτέχνη!

ISBN 978-618-07-0713-7

Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 14713

5+

